

واشنگتن پست در مقاله ای نوشت نیروهای مختلف در آمریکا با توجه به امتیازات اوباما به ایران تلاش می کنند جلوی این توافق را بگیرند.

بازگشت آبی تحریم ها علیه ایران، غیرممکن است

به گزارش اسپادانا به نقل از واشنگتن پست، جنیفر روبین در مقاله ای در این روزنامه با انتقاد از امتیازات اوباما به ایران گفته است نیروهای مختلف تلاش می کنند این توافق را متوقف کنند.

وی در این مقاله به نقل از ریک پری فرماندار جمهوریخواه تگزاس و نامزد ریاست جمهوری آمریکا گفت که اوباما در مذاکرات با ایران لحظه به لحظه عقب نشینی کرده است و ایران از ضرب الاجل ها و تمهیدها به عنوان تاکتیکی برای گرفتن امتیازات بیشتر از آمریکا استفاده می کند.

بازگشت آبی تحریم ها علیه ایران، ممکن نیست
پایگاه مؤسسه مطالعات امنیت ملی رژیم صهیونیستی نوشت سازوکار بازگشت آبی تحریم ها علیه ایران دچار بن بست خواهد شد.

به گزارش انتخاب، پایگاه مؤسسه مطالعات امنیت ملی اسرائیل در مقاله ای به قلم «اوون آلترمن» (Alterman Owen) نوشت با نزدیک شدن مهلت تعیین شده برای دستیابی به توافق جامع بر سر برنامه هسته ای ایران در سی ام ژوئن سال 2015 میلادی، یکی از مسائل بحث انگیز ظاهراً حل شده است. بنا به گزارش روتترز و آسوشیند پرس، گروه پنج بعلاوه یک بین خودشان بر سر سازوکاری برای این باصطلاح بازگشت آبی تحریم ها به توافق رسیده اند.

سامانتا پاور نماینده آمریکا در سازمان ملل نیز در اظهارات خود مقابل نمایندگان کنگره در شانزدهم ژوئن سال 2015 میلادی به نکته مشابهی اشاره کرده بود. اصولاً سازوکار بازگشت آبی به شش قدرت جهانی اجازه می دهد اگر ایران به تعهداتش بر اساس توافق پایبند نبود، تحریم ها را از سر بگیرند.

هدف از بازگشت آبی تحریم ها، رسیدگی به مشکل ساختاری است که در هر گونه توافق هسته ای وجود دارد و آن هم نبود توازن از نظر توالی اقدامات است. از یک سو، بیشتر اقدامات شش قدرت جهانی بر اساس توافق باید در همان مراحل اولیه صورت بگیرد: انتظارها از شش قدرت جهانی این است که اگر نگوییم (همان طور که ایران هنوز به عنوان خواسته علنی خود مطرح می کند) فوراً تحریم ها را لغو کند، دستکم باید تحریمها را به شکل تدریجی و در فاصله کوتاه از توافق حذف کند. از سوی دیگر، اقدامات ایران بیشتر در مراحل بعدی است. جمهوری اسلامی بر اساس مفاد گوناگون توافق متعهد می شود برنامه هسته ای خود را به مدت ده سال یا بیشتر، جلو نبرد. این بدین معنا است که به محض برداشته شدن تحریم ها، اگر ایران به حال خود رها شود، امکان تقلب از سوی این کشور وجود دارد و از پنج بعلاوه یک نیز کار چندان برای مجازات ایران ساخته نیست.

مشکلاتی از این دست را که اغلب در معامله های تجاری بروز می کنند، می توان حل کرد. ساده ترین مثال نیز توافق برای اعطای وام است که در آن وام دهنده، پول را همان روز اول پرداخت می کند و دریافت کننده وام نیز باید به مرور زمان، به تعهداتش عمل کند. در این شرایط، وام دهنده برای تضمین بازپرداخت اقساط، به دریافت وثیقه روی می آورد یا سندی را در

رهن خود نگه می دارد. اگر وام گیرنده به تعهدات خود عمل نکند، آنگاه وام دهنده برای تملک وثیقه اقدام خواهد کرد. البته در عمل، کار به این سادگی نخواهد بود. وام دهنده برای دریافت حقوق خود ممکن است ضررهای زیادی را به علت پرداخت هزینه های قانونی یا تأخیر متحمل شود. وام دهنده همچنین با این خطر روبرو است که وثیقه ارزش خود را از دست بدهد یا دادگاه از تملک وثیقه از سوی او جلوگیری کند.

در توافق هسته‌ای با ایران نیز وضع مشابهی وجود دارد که در آن ممکن است ایران به تعهدات خود عمل نکند و گروه پنج بعلاوه یک باید دنبال راه چاره باشد. راهکار نظری این است که ایران میلیاردها دلار به یک حساب تضمینی واریز کند، تا گروه پنج بعلاوه یک نیز در صورت پایبند نبودن ایران، این پول را در اختیار داشته باشد. اما این راهکار واقع بینانه نیست. در عوض، مذاکره کنندگان به ایده بازگشت آبی تحریم ها روی آورده اند؛ ابزاری که در صورت خودداری ایران از عمل (به تعهدات)، اقتصاد این کشور را هدف قرار می‌دهد. در اینجا گروه پنج بعلاوه یک با مخاطره های بیشتری نسبت به وام دهنده روبرو است. وام گیرنده در صورت عمل نکردن وام دهنده به تعهدات خود می تواند از تمهیدات قانونی که دولت برای او در نظر گرفته است، استفاده کند. در صورت مقاومت فرد وام گیرنده نیز وام دهنده می تواند به دادگاه شکایت کند. اگر کشوری از نظام قضایی مستقل برخوردار باشد، آنگاه وام گیرنده می‌تواند مطمئن باشد که نهایتاً خسارت او جبران خواهد شد.

گروه پنج بعلاوه یک در صورت نقض توافق از سوی ایران یا سه چالش روبرو خواهد بود: دآوری یا حکمیت، اعمال دوباره تحریم ها و فاصله بین اعمال دوباره تحریم ها و اثرگذاری آنها. در اسناد حقوقی عادی، دادگاه نقش حکم خواهد داشت. با وجود این، در خصوص قوانین بین المللی نمی‌توان دادگاهی یافت که تصمیم های آن الزام آور و اعمال شدنی باشد. بدین ترتیب گروه پنج بعلاوه یک می‌توانند هیاتی را به عنوان حکم انتخاب کنند تا این هیات تصمیم بگیرد آیا ایران توافق را نقض کرده است یا خیر. برای تشکیل این هیات می‌توان از شیوه معمول استفاده کرد که در آن، ایران و پنج بعلاوه یک هر کدام شخصی را به عنوان حکم انتخاب می‌کنند و این دو نفر نیز سومین عضو هیات را انتخاب می‌کنند.

با وجود این، مذاکرات ظاهراً به این سمت پیش نمی‌رود. در عوض، آنگونه که روبرتس و آسوشیتد پرس گزارش داده اند، نمایندگان هر کدام از کشورهای گروه پنج بعلاوه یک و ایران خودشان، هیات دآوری تشکیل خواهند داد. به بیان دیگر، خود گروه های مذاکره کننده مستقیماً در روند قضاوت نقش خواهند داشت که این به داشتن هیات دآوری مستقل اصلاً نزدیک نیست. افزون بر این، اگر لازم باشد گروه پنج بعلاوه یک و ایران پس از رسیدن به اجماع تصمیم خود را اعلام کنند، آنگاه روند دآوری کاملاً فلج خواهد شد.

بنا به گزارش روبرتس، تصمیم هیات دآوری الزام آور نخواهد بود؛ بدین ترتیب، بی اعتنایی کشورها به حکم اعلام شده، توجیه قانونی خواهند داشت. بنا به گزارش آسوشیتد پرس، تصمیم گیری نهایی بعد از اعلام رأی اکثریت در بین پنج عضو دائمی شورای امنیت سازمان ملل صورت خواهد گرفت. با وجود این، این رأی گیری ممکن است زمانی صورت بگیرد که ابتدا اعضای هیات حل اختلاف در خصوص نقض تعهدات ایران به اجماع رسیده باشد؛ مخالفت تنها یکی از کشورهای گروه پنج بعلاوه یک نیز می تواند از رسیدن به اجماع جلوگیری کند.

دومین ضعف این روند در اعمال دوباره تحریم ها است. حتی اگر فرضاً هیات دآوری به این نتیجه برسد که ایران تعهدات خود را نقض کرده است و حکم این هیات نیز الزام آور باشد، کشورهای کلیدی ممکن است از بازگشت آبی تحریم ها خودداری کنند. نظام تحریم ها علیه ایران تا به امروز به خوبی حفظ شده است و اقتصادهای مطرح دنیا نیز به تصمیم های شورای امنیت سازمان ملل پایبند بوده اند. اما این روند ممکن است در آینده قطع شود. در آینده، چه بسا کشورهایی مانند روسیه، چین یا حتی هند که عضو گروه پنج بعلاوه یک نیست، دیگر تمایلی به اعمال تحریم ها نداشته باشند.

سومین ضعف سازوکار بازگشت آبی، وقفه بین اعمال دوباره تحریم ها تا زمان اثرگذاری آنها است. تحریم های اقتصادی از همان روز اجرا، آثار گزنده خود را نشان نمی دهد؛ بلکه اندکی طول می کشد تا شرکت ها از معاملات کنار بکشند و بعداً این مسئله آثار خود را در اقتصاد و سرانجام به شکل فشار سیاسی نشان دهد. آنطور که کارگروه ایران در واشنگتن اشاره می‌کند تحریم ها بیشتر آثار روانی روی تصمیم گیری های تجاری دارد که پس از امضای توافق جامع و لغو شدن تحریم ها، دوباره این اثر روانی دشوار خواهد بود. این اوضاع خودش به سود ایران خواهد بود؛ زیرا به محض برداشته شدن تحریم ها، مواضع (کشورها و شرکت ها) این خواهد بود که دیگر تحریم در کار نیست.

در بین این سه مشکل، مسئله دآوری یا حکمیت، بیش از همه اهمیت دارد و اگر حل و فصل شود، آمریکا و اتحادیه اروپا دستکم می‌توانند بر اساس مفاد توافق دوباره نظام تحریم ها را اعمال کنند. جزئیات توافق هنوز روشن نیست. با وجود این، سازوکاری که طرفین گفتگوها در این مرحله انتخاب کرده‌اند، ظاهراً به نفع ایران است و حکومت ایران مستقیماً در رأس تصمیم گیری ها خواهد بود. البته هر یک از کشورهای عضو گروه پنج بعلاوه یک جزء فرآیند حکمیت خواهند بود و نماینده واحدی نخواهند داشت. بدین ترتیب، ایران ممکن است یکی از کشورهای عضو پنج بعلاوه یک را به عنوان حلقه ضعیف انتخاب کند و بازگشت آبی تحریم ها را مختل کند. سامانتا پاور به کنگره آمریکا وعده داد « این کشور قابلیت بازگشت آبی ساختار تحریم‌های چند جانبه را حتی بدون حمایت روسیه و چین حفظ می‌کند». تنها گذر زمان مشخص می‌کند که آیا نتیجه کار به همین سادگی خواهد بود یا خیر.